

ชีวิตที่พอเพียง : 2956. เถียงท่านพุทธทาสเรื่องอัตตา.

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2017 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2017 เวลา 17:57 น.

[หนังสือ](#) ของหอจดหมายเหตุ [พุทธทาส](#) ๖ ชุดธรรมะใกล้มือ ช่วงปีนี้จัดพิมพ์คำบรรยายของท่านพุทธทาส ที่ไม่เคยจัดพิมพ์มาก่อน ฉบับเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ เรื่อง [มีชีวิตโดยไม่ต้องมีอายุ](#) ซึ่งบรรยายเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๔ อันเป็นวันเกิดของท่าน ในช่วงท้ายๆ ของชีวิตที่ท่านไม่ค่อยแข็งแรงแล้ว

สาระของการบรรยายคือให้ลดละ [อัตตา](#) [ตัวตน](#)

อ่านแล้วผมนึกถึงหนังสือ คิดอย่าง มิเชล [ฟูโกต์](#) คิดอย่างวิพากษ์ ที่ผมเคยเล่าที่ [๑](#) , [๒](#) โดยเฉพาะในบันทึกเรื่องอัตตา ใน [๒](#)

ท่านพุทธทาสบอกว่าให้ขจัดอัตตา ฟูโกต์บอกให้เอาอัตตามาเรียนรู้ ผมเพิ่มว่า อัตตาไม่คงที่ เพราะคนเรามี Transformative Learning อยู่เสมอ และในพัฒนาการเด็กบอกว่าต้องมีพัฒนาการไปพร้อมๆ กัน ๗ ด้าน ตาม [Chickering's Seven vectors of Identity Development](#) ในความหมายว่ามนุษย์เราต้องพัฒนาตัวตน

เอาเข้าจริงอาจให้ความหมายคำว่า “อัตตา” ไม่ตรงกัน

ชีวิตที่พอเพียง : 2956. เลี้ยงท่านพุทธทาสเรื่องอัตตา.

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2017 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2017 เวลา 17:57 น.

ท่านพุทธทาสเน้นที่ ความยึดมั่นในตัวตน ที่จะต้องคลายออก ลดลง และทำให้หมดไป จึงจะเป็นคนที่มีความสุข

พุทโธ เน้นที่ การสร้างตัวเอง การคิดค้นหาตัวเอง และการค้นพบตัวเอง (น. ๒๐๐) เพื่อไปสู่การเป็นนายของตัวเอง ต้องมีอัตตา
จึงจะพัฒนาเป็นนายของตัวเองได้ โดยการเรียนรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักเจริญสติ (น. ๑๙๓) ในช่วงหลังพุทโธเน้นการพัฒนาอัตตาผ่านปฏิบัติการ
ซึ่งผมตีความว่าเป็นการเรียนรู้ จากชีวิตจริง ปฏิบัติการจริง ตามด้วยการไตร่ตรองสะท้อนคิด ซึ่งเป็นกลไกการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง
และการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑ นั่นเอง

ในด้านพัฒนาการเด็ก เด็กต้องพัฒนาอัตลักษณ์ พัฒนาเป้าหมายชีวิต ไปพร้อมๆ กันกับการพัฒนาคุณสมบัติด้านเห็นแก่ผู้อื่น เห็นแก่ส่วนรวม
เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

เอาเข้าจริงผมก็ไม่ได้เลี้ยงท่านพุทธทาส แต่เอามุมมองของปราชญ์ท่านอื่นๆ และแนวคิดอื่น มาเปรียบเทียบ ให้เห็นว่า เรื่องอัตตาตัวตนเป็นเรื่องซับซ้อน
มีหลายแง่หลายมุม มองได้จากหลายมุม และจำเป็นต้องมองหลายมุม ทำความเข้าใจจากหลายมิติ

วิจารณ์ พานิช

ชีวิตที่พอเพียง : 2956. เลี้ยงท่านพุทธทาสเรื่องอัตตา.

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2017 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2017 เวลา 17:57 น.

๑ มิ.ย. ๖๐

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#) ใน [KMI Thailand](#)

คัดลอกจาก: <https://www.gotoknow.org/posts/630927>